Haryana Board

Syllabus

2024-25

aglasem.com

कक्षा – 7

विषय –संस्कृत पुस्तक का नाम– रुचिरा भाग–2

विषयवस्तु
प्रथमः पाठः सुभाषितानि
द्वितीयः पाठः दुर्बुद्धिःविनश्यति
तृतीय पाठः स्वावलम्बनम्
चतुर्थः पाठः पण्डिता रमाबाई
पञ्चमः पाठः सदाचारः
षष्ठः पाठः संकल्पः सिद्धिदायकः
सप्तमः पाठः त्रिवर्णः ध्वजः

अष्टमः पाठः अहमपि विद्यालयं गमिष्यामि
नवमः पाठः विश्वबन्धुत्वम्
दशमः पाठः समवायो हि दुर्जयः
एकादशः पाठः विद्याधनम्
द्वादशः पाठः अमृतं संस्कृतम्
त्रयोदशः पाठः लालनगीतम्
चतुर्दशः पाठःहरियाणा दर्शनम्
पञ्चदशः पाठः कर्मकुरु
परिशिष्टम् वर्णविचारः, कारकम् उपपदविभक्तिपरिचयः सर्वनाम एतत् , तत् , किम् त्रिषु लिङ्गेषु , इकारान्तस्त्रीलिङ्ग, ईकारान्तस्त्रीलिङ्ग , इकारान्तनपुंसकलिङ्ग, ऋकारान्त पुल्लिङ्ग, उकारान्तनपुंसकलिङ्ग
परिशिष्टम् शब्दरूपाणि, चर् कृ, वस्, दृश् , स्था (तिष्ठ), पच्,पा (पिब्),धातुरूपाणि संख्यावाचक, पूरणवाचक शब्दाः।

कक्षा – 7

विषय –संस्कृत

पुस्तक का नाम –रुचिरा भाग–2

मास	विषयवस्तु	अधिगम उपलब्धियाँ
अप्रैल, 2024	प्रथमः पाठः सुभाषितानि श्लोकगायनम्,छन्दज्ञानम्	लयपूर्वकं शुद्ध श्लोकोच्चारण–ज्ञानं जातम् ।वाक्यनिर्माणाभ्यासः,सत्य–क्षमा–तप–मैत्री प्रभृतिनैतिकमूल्यानांज्ञानमभवत् । वर्णविचारः, वर्णमाला, उच्चारणस्थानम्इतिज्ञानम् भवेत् ।
	द्वितीयः पाठः दुर्बुद्धिःविनश्यति कथाकथनाभ्यासः	दुर्बुद्धिःसद्बुद्धिः इत्यनयोः व्यावहारिकंज्ञानम् अभवत् ।कथाकथनाभ्यासोजातः । कारकज्ञानम् ।उपपदविभक्तिज्ञानमअभवत् ।
	पाठानांपुनराभ्यास :	लयपूर्वकं शुद्ध श्लोकोच्चारण–ज्ञानम् जातम् ।वाक्यनिर्माणाभ्यासः,सत्य–क्षमा–तप–मैत्री प्रभृतिनैतिकमूल्यानांज्ञानम् अभवत् ।वर्णविचारः, वर्णमाला, उच्चारणस्थानम् इतिज्ञानं भवेत् ।कथाकथनाभ्यासोजातः । कारकज्ञानं तथाश्च उपपदविभक्तिज्ञानमअभवत् ।

मई, 2024	तृतीय पाठः स्वावलम्बनम् संख्यावाचिपदानांप्रयोगः सर्वनामपदानांप्रयोगः।	संख्यावाचिपदानां प्रयोगाभ्यासोजातः।सर्वनामपदानां प्रयोगाभ्यासोजातः।स्वावलम्बनस्य महत्वमितिज्ञानम् अभवत्। 1–50 संख्यावाचक शब्दानां ज्ञानंजातम्।
	पाठस्य पुनराभ्यास :	संख्यावाचिपदानांप्रयोगाभ्यासोजातः।सर्वनामपदानांप्रयोगाभ्यासोजातः।स्वावलम्बनस्य महत्वमितिज्ञानम् अभवत्। 1–50 संख्यावाचक शब्दानाम् ज्ञानंजातम्।
	चतुर्थः पाठः पण्डितारमाबाई बालकबालिकापुस्तक शब्दरूपाणांप्रयोगः	बालकबालिकापुस्तकप्रभृतिशब्दरूपाणां प्रयोगज्ञानमभवत्।बालिकाशिक्षायाः/स्त्रीशिक्षायाः महत्त्वज्ञानम् अभवत्।
	पाठस्य पुनराभ्यास :	उपपदविभक्तीनां प्रयोगज्ञानम्,अव्ययप्रयोगज्ञानं च तथाश्च ऐतिहासिकतत्वज्ञानमभवत्।
जून,2024	**Summer Vacation from 1st June 2024 to 30th June, 2024**	
	पञ्चमः पाठः सदाचारः श्लोकगायनम्,छन्दज्ञानम्	लयपूर्वकं शुद्धश्लोकोच्चारण–ज्ञानम् जातम्।सदाचारविषयकं ज्ञानमभवत्।
	पाठानांपुनराभ्यास :	बालकबालिकापुस्तकप्रभृतिशब्दरूपाणां प्रयोगज्ञानमभवत्।बालिकाशिक्षायाः/स्त्रीशिक्षायाः महत्त्वज्ञानम् अभवत्।लयपूर्वकं शुद्धश्लोकोच्चारण–ज्ञानम् जातम्।सदाचारविषयकंज्ञानम् अभवत्।
	1stStudent Assessment Test in the last week of July	
अगस्त, 2024	षष्ठः पाठः संकल्पः सिद्धिदायकः भू, पठ्, लिख, पा, स्था, दा, कृ, गम्, दृश्, अस्, त्यज्, सेव्, लभ् प्रभृति धातुरूपाणांप्रयोगाभ्यासोजातः।	भू, पठ्, लिख, पा, स्था, दा, कृ, गम्, दृश्, अस्, त्यज्, सेव्, लभ् प्रभृति धातुरूपाणां प्रयोगाभ्यासोजातः।मनसाकृतस्य संकल्पस्य फलंप्राप्यते इतिज्ञानमभवत्।
	पाठस्य पुनराभ्यास :	भू, पठ्, लिख, पा, स्था, दा, कृ, गम्, दृश्, अस्, त्यज्, सेव्, लभ् प्रभृति धातुरूपाणांप्रयोगाभ्यासोजातः।मनसाकृतस्य संकल्पस्य फलंप्राप्यते इतिज्ञानमभवत्।
	सप्तमः पाठः त्रिवर्णः ध्वजः संवादविधायाः अभ्यासः उच्चारणाभ्यासः	संवादविधायाम् उच्चाारणाभ्यासोजातः। ध्वजेवर्णविषयकंज्ञानम् स्वतन्त्रतायाश्चज्ञानमभवत्।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	संवादविधायाम् उच्चाारणाभ्यासोजातः। ध्वजेवर्णविषयकं ज्ञानं स्वतन्त्रतायाश्चज्ञानमभवत्।

सितम्बर, 2024	अष्टमः पाठः अहमपि विद्यालयं गमिष्यामि उच्चारणाभ्यासः पाठस्य पुनराभ्यास :	संवादविधायाम् उच्चाारणाभ्यासोजातः, सन्धिज्ञानं, तथाश्च प्रत्ययशिक्षणम
	नवमः पाठः विश्वबन्धुत्वम् कारकविभक्तिज्ञानम् उपपदविभक्तिज्ञानम्	कारकविभक्तिज्ञानं जातम्।उपपदविभक्तिज्ञानं जातम्। बन्धुः कः भवति ? इतिविज्ञाय विश्वबन्धुत्त्वभावनायाः ज्ञानमभवत्।
	पाठानांपुनराभ्यास :	पदोच्चारणपूर्वकं–श्लोकोच्चारणाभ्यासोजातः। विमानयात्रायाः महत्त्वमाकाशस्य वातावरणं च ज्ञातवान्। कल्पना शक्त्याः विकासमभवत् कारकविभक्तिज्ञानं जातम्।उपपदविभक्तिज्ञानं जातम्।
Half Yearly Examination in the Month of September		
अक्तूबर ,2024	दशमः पाठः समवायोहिदुर्जयः कथाविधायाः अभ्यासः कृत्प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासः	कथाविधायाः अभ्यासोजातः। कृत् प्रत्ययानां प्रयोगाभ्यासोजातः।समवायस्य/एकतायाश्च महत्त्वं ज्ञातवान्।
	पाठस्य पुनराभ्यास :	कथाविधायाः अभ्यासोजातः। कृत् प्रत्ययानां प्रयोगाभ्यासोजातः।समवायस्य/एकतायाश्चमहत्त्वंज्ञातवान्।
	एकादशः पाठः विद्याधनम् श्लोकगायनम्,छन्दज्ञानम तद्धित् प्रत्ययानां प्रयोगाभ्यासः	श्लोकगायनस्याभ्यासोजातः। तद्धित् प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासोजातः।विद्यायाः वाण्याश्चमहत्त्वंज्ञातवान्।
	पाठस्य पुनराभ्यास :	श्लोकगायनस्याभ्यासोजातः। तद्धित् प्रत्ययानां प्रयोगाभ्यासोजातः।विद्यायाः वाण्याश्च महत्त्वंज्ञातवान्।
नवम्बर, 2024	द्वादशः पाठः अमृतं संस्कृतम् स्त्रीलिंग शब्दरूपाणांतथा च मुनिः, साधु, नदी, राजन्, विद्वस्, फल, वारि, प्रभृतिरूपाणांप्रयोगः प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासः	स्त्रीलिंग शब्दरूपाणांतथा च मुनिः, साधु, नदी, राजन्, विद्वस्, फल, वारि, प्रभृतिरूपाणांप्रयोगाभ्यासोजातः। संस्कृतस्य महत्त्वं वैज्ञानिकतां च ज्ञातवान्।

	त्रयोदशः पाठः लालनगीतम् उच्चारणाभ्यासः गीतगायनाभ्यासः संभाषणाभ्यासः श्रुतलेखनाभ्यासः	उच्चारणाभ्यासोजातः।गीतगायनाभ्यासोजातः। संभाषणाभ्यासःश्रुतलेखनाभ्यासश्चजातः। प्रकृतेः सौन्दर्यस्य औदार्यस्य महत्त्वस्य ज्ञानम् अभवत्।
दिसम्बर ,2024	चतुर्दशः पाठःहरियाणादर्शनम् संस्कृतसम्भाषणम्, संवादविधायाः प्रयोगः, प्रदेशस्य संस्कृतेःमहत्त्व–प्रतिपादनम्	संस्कृत–सम्भाषणेगतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्वज्ञानं च अभवत् ।
	पाठानांपुनराभ्यास :	संस्कृत–सम्भाषणेगतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्वज्ञानं च अभवत् ।
2nd Student Assessment Test in the last week of December		
Winter vacation from 1st January to 15th January 2025		
जनवरी, 2025	पञ्चदशः पाठः कर्मकुरु पदोच्चारणम्,श्लोकगायनम्, छन्दोज्ञानम्, गीतायाः महत्त्व–प्रतिपादनम्	पदोच्चारणाभ्यासः, श्लोकगायनाभ्यासः, छन्दोविज्ञानम्, गीतायाः महत्त्वज्ञानं च अभवत्।प्रार्थनापत्र–लेखनज्ञानमभवत्।
फरवरी, 2025	परिशिष्टम् वर्णविचारः, कारकम् उपपदविभक्तिपरिचयः सर्वनाम एतत् , तत् , किम् त्रिषु लिङ्गेषु , इकारान्तस्त्रीलिङ्ग, ईकारान्तस्त्रीलिङ्ग , इकारान्तनपुंसकलिङ्ग, ऋकारान्त पुल्लिङ्ग, उकारान्तनपुंसकलिङ्ग	पत्र, लघुनिबन्धः, कथा घटनाक्रम, श्रुतलेखन, अनुवादप्रयोगाभ्यासोजातः।अनुप्रयुक्त–व्याकरणाभ्यासोजातः।अपठितपद्यांशानां/गद्यांशानां प्रयोगाभ्यासोजातः।वर्णविचारः, कारक–विभक्ति–परिचयःसर्वनाम एतत् , तत् , किम् त्रिषु लिङ्गेषु , इकारान्तस्त्रीलिङ्ग, ईकारान्तस्त्रीलिङ्ग, इकारान्तनपुंसकलिङ्ग, ऋकारान्त पुल्लिङ्ग, उकारान्तनपुंसकलिङ्ग शब्दरूपाणि, चर्, कृ, वस्, दृश्, स्था (तिष्ठ), पच्,पा (पिब्),धातुरूपाणि 1–50 संख्यावाचक शब्दानाम् ज्ञानंजातम्।
	परिशिष्टम् शब्दरूपाणि, चर् कृ, वस्,	शब्दरूपाणि, चर्, कृ, वस्, दृश्, स्था (तिष्ठ), पच्,पा (पिब्),धातुरूपाणि 1–50 संख्यावाचक शब्दानां ज्ञानं जातम्।

	दृश् , स्था (तिष्ठ), पच्,पा (पिब्),धातुरूपाणि संख्यावाचक, पूरणवाचक शब्दाः।	
मार्च,2025	समस्तपाठानामभ्यासानां च पुनरावृत्तिः	दृढीकरणम्
	Annual Assessment in the 3rd and 4th week of March 2025	

कक्षा – 8

विषय –संस्कृत पुस्तक का नाम– रूचिरा भाग–3

विषयवस्तु
मङ्गलम् भाषा, वर्णोच्चारणम् प्रथमः पाठः सुभाषितानि

Haryana Board Study Material

- Syllabus
- Model Papers
- Previous Year Question Papers
- Books
- Notes